

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ Δ 58/2021
(του αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011)

Στην Αθήνα σήμερα 19 Αυγούστου 2021 ημέρα Πέμπτη και ώρα 9.30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Αναπληρωτής Πρόεδρος : Μιχαήλ Εκατομμάτης (Προεδρεύων, μέσω τηλεδιάσκεψης)

Μέλη : Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

: Μαρία Στυλιανίδη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, Π.Ε. Διοικητικού-Οικονομικού

Εισηγητής: Δημήτριος Θεοδωράς, Οικονομολόγος, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν, ο εισηγητής του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Δημήτριος Θεοδωράς, η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μαρία Παναγοηλιοπούλου (μέσω τηλεδιάσκεψης), καθώς επίσης και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., Μαριλένα Σιδέρη (μέσω τηλεδιάσκεψης), οι οποίοι και αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Αρχής.

ΘΕΜΑ: Διατύπωση σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή της Ελληνικής Εταιρίας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης κατά τις διατάξεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016, για την ανάθεση δημόσιας σύμβασης παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο συμμετοχής της στη Διεθνή Έκθεση Anuga 2021, συνολικού προϋπολογισμού 750.000 € χωρίς Φ.Π.Α..

Με το από 23/7/2021 ηλεκτρονικό έγγραφό της (αρ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. 4316/23.07.2021) , η Ελληνική Εταιρία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ αιτήθηκε την παροχή της σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής και Αρχή), σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, επικαλούμενη την περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016, προκειμένου να προβεί σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης για την ανάθεση δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο συμμετοχής της Εταιρίας στη Διεθνή Έκθεση Anuga 2021, προϋπολογισθείσας δαπάνης 750.000 € χωρίς Φ.Π.Α.

I. Ιστορικό - πραγματικά περιστατικά

Από το φάκελο της υπόθεσης προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Όπως επικαλείται η αιτούσα, «Η “Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.” λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και εποπτεύεται από το Υπουργείο Εξωτερικών και σκοπός της είναι η προσέλκυση, η υποδοχή, η προώθηση, η υποστήριξη και η διατήρηση επενδύσεων στην Ελλάδα, η συμβολή στη διαρκή βελτίωση του θεσμικού πλαισίου τους, η υποστήριξη των διεθνών επενδυτικών συνεργασιών, η προώθηση της Χώρας ως επενδυτικού προορισμού, μέσω ανάπτυξης θεσμικών συνεργασιών με διεθνείς φορείς, η προώθηση και ανάπτυξη κάθε είδους εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στο πλαίσιο του «Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Εξωστρέφειας», η παροχή ενημέρωσης για την εξωστρεφή επιχειρηματικότητα και η παροχή πληροφόρησης, συμβουλευτικής βοήθειας και κάθε άλλης υποστηρικτικής υπηρεσίας προς τις ελληνικές επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση επιχειρηματικών επαφών και τη στήριξη των ελληνικών εξαγωγών και της ελληνικής επιχειρηματικότητας στις διεθνείς αγορές. Στο πλαίσιο των ως άνω αρμοδιοτήτων, η “Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.” συμμετέχει σε διεθνείς εκθέσεις για την προώθηση των ελληνικών εξαγωγών».

Στη Συνεδρίαση υπ' αριθμ. 374/06.07.2021, το Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε. αποφάσισε την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν.4412/2016 για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών (αφορά την υπηρεσία του σχεδιασμού, συναρμολόγησης, του εξοπλισμού, της διακόσμησης και της

αποξήλωσης του εθνικού περιπτέρου) στο πλαίσιο συμμετοχής της Εταιρίας στη Διεθνή Έκθεση Anuga 2021, κατόπιν σύμφωνης γνώμης της ΕΑΑΔΗΣΥ (ΑΔΑ:Ψ1ΒΔ46ΨΧ6Σ-2Γ4).

2. Η Ελληνική Εταιρία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ στο από 23/7/2021 ηλεκτρονικό έγγραφο αίτημά της με το οποίο ζητάει από την Αρχή να προβεί σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, αναφέρει: «Υπάρχει αδήριτη ανάγκη συμμετοχής στη Διεθνή Έκθεση Anuga 2021, που θα λάβει χώρα στην Κολωνία της Γερμανίας από την 09η έως την 13η.10.2021, δεδομένου ότι αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες εκθέσεις παγκοσμίως στην αγορά των τροφίμων. Το γεγονός ότι οι ελληνικές εταιρείες τροφίμων αντιπροσωπεύουν το 25,5% του συνόλου των επιχειρήσεων της ελληνικής μεταποίησης στη χώρα μας, έναντι του 12,8% του μέσου ευρωπαϊκού όρου. Επίσης, έχουν κύκλο εργασιών €14,2 δισ., πραγματοποιούν εξαγωγές άνω των €5 δισ. και διασφαλίζουν άνω των 360.000 θέσεων εργασίας. Η Γερμανία όσο και η Κεντρική Ευρώπη, αποτελούν τις σημαντικότερες αγορές για τις Ελληνικές εξαγωγές, φτάνοντας σχεδόν στο 50% των συνολικών εξαγωγών, γεγονός το οποίο ενισχύει και τη σημασία συμμετοχής στην έκθεση η οποία διεξάγεται στην Κολωνία, στο κέντρο του πιο οικονομικά ανεπτυγμένου κρατιδίου της Γερμανίας αυτού της Βόρειας Ρηνανίας Βεστφαλίας».

Το 2019 η ελληνική συμμετοχή στην ANUGA ανήλθε στις 286 επιχειρήσεις καταλαμβάνοντας την 6^η θέση ανάμεσα σε 106 άλλες εθνικές συμμετοχές».

3. Σύμφωνα με την αιτούσα «υπό κανονικές συνθήκες η προθεσμία υποβολής συμμετοχής που θέτουν οι οργανωτές (Koelnmesse GmbH) είναι το τέλος Μαρτίου, λόγω της πανδημίας, το περιθώριο για δήλωση συμμετοχής των εκθετών μεταφέρθηκε από τους οργανωτές στις 8 Ιουλίου 2021, ήτοι μόλις τρεις μήνες πριν την έκθεση (ημερομηνία διεξαγωγής της έκθεσης είναι 9-13 Οκτωβρίου 2021) και με τον Αύγουστο επιχειρησιακά αδύναμο λόγω της διακοπής λειτουργίας πολλών εταιρειών. Αυτό σημαίνει ότι οι ανάγκες βάσει των οποίων θα προέκυπτε ένας διαγωνισμός, τις γνωρίζαμε μετά τις 8 Ιουλίου 2021. Η συμμετοχή του εθνικού περιπτέρου, στη μεγαλύτερη έκθεση τροφίμων και ποτών στον κόσμο, το οποίο θα φιλοξενήσει 100 περίπου Έλληνες εκθέτες, απαιτεί τουλάχιστον τρεις ενεργούς μήνες πριν τις 9 Οκτωβρίου 2021 (εξαιρείται ο Αύγουστος κατά τη διάρκεια του οποίου πολλές εταιρείες είναι κλειστές και ο Σεπτέμβριος ο οποίος είναι ο μήνας υλοποίησης) διάστημα κατά το οποίο ο ανάδοχος ο οποίος θα έχει ήδη προκύψει από ένα διαγωνισμό, ώστε να έχει τον απαραίτητο χρόνο προκειμένου:

Α. να κάνει την χωροθέτηση των περιπτέρων βάσει των αιτήσεων συμμετοχής,

Β. να προσδιορίσει σε επικοινωνία με τον κάθε εκθέτη χωριστά, τις ανάγκες του αναφορικά με τον εξοπλισμό και τη διακόσμηση που επιθυμεί,

Γ. ώστε στη συνέχεια ο ανάδοχος να κάνει τον τελικό σχεδιασμό, την παραγωγή των στοιχείων (τοιχοποιία, καπέλα σήμανσης της εθνικής συμμετοχής, κλπ), την αγορά υλικών και εξοπλισμού και τέλος να μεταφέρει οδικώς στη Γερμανία όλο τον

εξοπλισμό του περιπτέρου (περισσότερες από 15 νταλίκες με καρέκλες, γραφεία, βιτρίνες, μοκέτες, και άλλο εξοπλισμό)».

4. Κατόπιν των ανωτέρω, η Ελληνική Εταιρία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ ζητά τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής, προκειμένου να προχωρήσει στην ανάθεση δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο συμμετοχής της Εταιρίας στη Διεθνή Έκθεση Anuga 2021, με διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, προϋπολογισθείσας δαπάνης 750.000 € χωρίς Φ.Π.Α., λόγω επείγουσας ανάγκης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32, παράγραφος 2, γ' του Ν. 4412/2016.

II. Νομικό πλαίσιο

5. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προβλέπεται ότι:

«2. Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: [...] γ) [...] Ειδικότερα: [...] δδ) Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 2 του άρθρου 26 και τα άρθρα 32 και 269 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών 2014/24/ΕΚ και 2014/25/ΕΚ, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το Ν. 4412/2016. Κατά την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τις γενικές αρχές του ενωσιακού και εθνικού δικαίου. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα «προθεσμία είκοσι (20) εργασίμων ημερών» από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής. Με την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη τη Αρχής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας της υπό ανάθεση σύμβασης, η Αρχή δύναται με απόφαση της, η οποία κοινοποιείται στην αιτούσα αναθέτουσα αρχή, να παρατείνει άπαξ την ως άνω προθεσμία για δεκαπέντε (15) επιπλέον «εργάσιμες» ημέρες. [...]».

6. Η διάταξη του άρθρου 1 παράγραφος 2 του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (ΦΕΚ Α' 147/8.8.2016) ορίζει ότι: “Ο παρών νόμος θεσπίζει κανόνες: α) για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης δημοσίων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου Ι (άρθρα 2 έως 221) [...] Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται, με την επιφύλαξη των παραγράφων 3 έως 7, σε όλες τις συμβάσεις των περιπτώσεων α' και β', ανεξαρτήτως είδους και εκτιμώμενης αξίας αυτών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού”.

7. Στο άρθρο 2 («Ορισμοί - Εξουσιοδοτική διάταξη (άρθρα 2 και 33 παρ. 1 εδάφιο έκτο της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)» του ν.

4412/2016 (Α' 147/8.8.2016), ως ισχύει από 1.6.2021 με τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4782/2021 (ΦΕΚ Α' 36/9.3.2021) προβλέπονται, μεταξύ άλλων, ότι:

«1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί: 1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 [...] 2) ως «κεντρικές κυβερνητικές αρχές (ΚΚΑ)» νοούνται οι αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α' και, εφόσον έχουν επέλθει διορθώσεις ή τροποποιήσεις, οι φορείς που τις έχουν διαδεχθεί, 3) ως «μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές» νοούνται όλες οι αναθέτουσες αρχές που δεν είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές, 4) ως «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» νοούνται οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: α) έχουν συσταθεί για τον συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, β) έχουν νομική προσωπικότητα και γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή η διαχείριση των οποίων υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου, 5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας, οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών ή αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την εκπόνηση μελετών, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, [...] 7α) ως «δημόσιες συμβάσεις μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» νοούνται όλες οι συμβάσεις με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, οι οποίες συνδέονται με την εκτέλεση έργου, κατά την έννοια της περ. 7 ή τον χωρικό σχεδιασμό, όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, 8) ως «δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» και ως «συμβάσεις προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση - πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, 9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών που δεν εμπίπτουν στην περ. 7α. [...]»

8. Η διάταξη του άρθρου 5 (“Κατώτατα όρια (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και Κανονισμός (ΕΕ) 2015/2170)”) του ίδιου ως άνω νόμου ορίζει ότι:

“Ως κατώτατα όρια, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, ορίζονται τα ακόλουθα: (...) γ) 209.000€ για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών

και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές. Το κατώτατο όριο αυτό εφαρμόζεται επίσης στις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αυτές αφορούν προϊόντα που δεν εμπίπτουν στο Παράρτημα ΙΙΙ του Προσαρτήματος Α', [...]

Συναφώς επισημαίνεται ότι, με βάση τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1828 της Επιτροπής της 30ης Οκτωβρίου 2019 «για την τροποποίηση της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων», το ως άνω ποσό, από 01.01.2020 αναπροσαρμόστηκε στις 214.000 ευρώ.

9. Στις διατάξεις του άρθρου 6 (“Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 5 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)”) του ίδιου ως άνω νόμου προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

“1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένου κάθε τυχόν δικαιώματος προαιρέσεως ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της σύμβασης. [...]

3. Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμενεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.

4. Η εκτιμώμενη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή, στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή εκκινεί τη διαδικασία σύναψης σύμβασης, για παράδειγμα ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της σύναψης της σύμβασης, όπου ενδείκνυται κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στο άρθρο 61. [...]

9. Όταν ένα σχέδιο αγοράς για την απόκτηση ομοιογενών αγαθών μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση συμβάσεων υπό τη μορφή χωριστών τμημάτων, λαμβάνεται υπόψη κατά την εφαρμογή του άρθρου 5 περιπτώσεις β' και γ' η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 5, το παρόν Βιβλίο εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε τμήματος. [...]

10. Κατά παρέκκλιση από τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 8 και 9, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις για μεμονωμένα τμήματα κατά τις διατάξεις του παρόντος Βιβλίου, λαμβάνοντας υπόψη την εκτιμώμενη αξία μόνο του τμήματος, εφόσον αυτή, χωρίς ΦΠΑ, είναι μικρότερη από 80.000 ευρώ για προμήθειες ή υπηρεσίες ή από 1.000.000 ευρώ για έργα. Πάντως, η συνολική αξία των τμημάτων που ανατίθενται με αυτόν τον τρόπο, δεν υπερβαίνει το 20 % της

συνολικής αξίας όλων των τμημάτων στις οποίες έχει διαιρεθεί το προτεινόμενο έργο, η προτεινόμενη απόκτηση ομοιογενών αγαθών ή η προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών. [...]"

10. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι:

"2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη".

11. Τα οριζόμενα στον ν. 4782/2021 (Α' 36/2021) «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία» και ιδίως το άρθρο 142 «Έναρξη ισχύος Μέρους Α'», σύμφωνα με το οποίο :

«1. Η ισχύς των διατάξεων:

α) του άρθρου 4, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 1 του άρθρου 36 του ν. 4412/2016,

β) των άρθρων 10, 20 παρ. 4, 34 κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 2 του άρθρου 92 του ν.

4412/2016, 55, 57, 58, 59, 60, 63, 64, 66 έως 79, 82 έως 86, 89 έως 93, 95 έως 98, 100, 131, 134 και 138,

γ) του άρθρου 108, κατά το μέρος που τροποποιεί την περ. α' της παρ. 11 του άρθρου 221 του ν.

4412/2016,

δ) του άρθρου 109, κατά το μέρος που τροποποιεί την παρ. 7 του άρθρου 258 του ν. 4412/2016,

αρχίζει από την 1η.9.2021.

2. Η ισχύς των άρθρων 3, 6 κατά το μέρος που τροποποιεί τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 38 του ν.

4412/2016, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 42, 49, 62, 65, 80, 81, 87, 88, 94, 99, 101, 108, εκτός της περ. α' της

παρ. 11, 121 και 127 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Η ισχύς των υπολοίπων άρθρων του παρόντος αρχίζει από την 1η.6.2021, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.»

III. Νομική Εκτίμηση

12. Το υπό εξέταση αίτημα της Ελληνικής Εταιρίας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών, υπό την έννοια της διάταξης του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 του ν. 4412/2016.

Εν προκειμένω, πρόκειται για διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών, εκτιμώμενης αξίας 750.000 € χωρίς Φ.Π.Α., το οποίο υπερβαίνει τα κατώτατα όρια του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, ως εκ τούτου προκύπτει ότι συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή της σύμφωνης γνώμης της κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του ν. 4013/2011 ως ισχύει.

13. Επισημαίνεται ότι η διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, περιπτώσεις (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ/τος 60/2007 και ήδη άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016). Περαιτέρω επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από την βασική ρύθμιση, ήτοι από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αρχής της διαφάνειας, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας.

Συγκεκριμένα, προκειμένου η Οδηγία 2014/24/ΕΕ, να μην απωλέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13ης Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48).

Σύμφωνα και με τα προαναφερόμενα, η αναθέτουσα αρχή έχει μεν ευχέρεια, κατ' απόκλιση από το γενικό κανόνα διενέργειας ανοικτού ή κλειστού διαγωνισμού, να συνάπτει δημόσια σύμβαση με προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης, μόνον όμως εφόσον συντρέχουν οι προς τούτο νόμιμες προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και η κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα

και δη μη απορρέοντα από δική της ευθύνη. Η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να φέρει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην συγκεκριμένη εξαιρετική διαδικασία (βλ. ΣτΕ 1747/2011).

Επιπλέον, το Ελεγκτικό Συνέδριο δέχεται ότι απρόβλεπτες περιστάσεις είναι τα γεγονότα που δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της αναθέτουσας αρχής και δεν πρέπει να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας αυτής (βλ. ενδεικτικά πράξεις ΕλΣυν 91, 105, 171, 191, 200, 205 και 214/2007, 15 και 74/2008 υπό το (προϊσχύσαν) καθεστώς της διάταξης του άρθρου 25 περ. 1 υποπερ. γ' του π.δ/τος 60/2007, το οποίο είχε ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο την Οδηγία 2004/18/ΕΚ, την οποία και κατήργησε η Οδηγία 2014/24/ΕΕ που ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το ν. 4412/2016).

14. Ειδικότερα, κατά την πάγια νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, «ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται εκείνα τα αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία, ακριβώς επειδή δεν μπορούσαν να είναι γνωστά στην αναθέτουσα αρχή, ούτε ανάγονται στη σφαίρα της ευθύνης της, κατέστησαν ανέφικτο τον έγκαιρο από την ίδια προγραμματισμό των αναγκών για την αντιμετώπισή τους ενεργειών. Περαιτέρω, η επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης δικαιολογείται για την ανάθεση εκείνων μόνο των εργασιών, που είναι απολύτως αναγκαίες για την άμεση εξυπηρέτηση των συγκεκριμένων αναγκών που προέκυψαν εξαιτίας των απρόβλεπτων γεγονότων, και όχι για την κάλυψη των τακτικών αναγκών της. Σε κάθε περίπτωση, οι διατάξεις που αφορούν στην ανάθεση με διαδικασία διαπραγματεύσεως πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά, καθόσον εισάγουν παρεκκλίσεις από την εφαρμογή των κανόνων που διέπουν την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, το δε βάρος απόδειξης, ότι πράγματι συντρέχουν σωρευτικώς οι εξαιρετικές περιστάσεις που δικαιολογούν την εκάστοτε παρέκκλιση, φέρει η αναθέτουσα αρχή η οποία κάθε φορά τις επικαλείται» (βλ. ΕλΣυν. Ζ' Κλιμάκιο πράξη 164/2018 και Τμήμα VI απόφαση 1326/2018 και τις εκεί παραπομπές σε ΕλΣυν. Τμ. Μειζ. Επτ. Συνθ. 707/2013, VI Τμ. 3015, 3217/2012, κ.ά.).

15. Η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 συνέχεται με τη σωρευτική συνδρομή πέντε προϋποθέσεων και συγκεκριμένα των εξής:

i) την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, όπως πχ. η ανοικτή ή κλειστή διαγωνιστική διαδικασία,

ii) την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης,

iii) την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης που ανακύπτει,

iv) το ότι οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη, και τέλος,

v) την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης εάν δεν πληρούται μία από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις ως προς το κατεπείγον, δεν δικαιολογείται η προσφυγή της αναθέτουσας αρχής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. αποφάσεις ΔΕΕ της 2ας Αυγούστου 1993, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 12, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκέψη 14).

16. Αξιολογώντας, εν προκειμένω, τη συνδρομή των ανωτέρω προϋποθέσεων εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 στην κρινόμενη υπόθεση, προκύπτουν τα ακόλουθα:

(i) Ως προς την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης η οποία δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων:

Σχετικά με την επικαλούμενη κατεπείγουσα ανάγκη η οποία δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, η αιτούσα αναφέρει ότι: «[...] υπάρχει κατεπείγουσα ανάγκη που δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες, καθώς οι απρόβλεπτες συνθήκες που επέφερε η πανδημία του Covid-19 και η κατάσταση αβεβαιότητας που επικρατεί καθιστούν αντικειμενικά ανέφικτο τον έγκαιρο σχεδιασμό και προσδιορισμό των αναγκών για τη συμμετοχή στην ως άνω Διεθνή Έκθεση (π.χ δυσκολία υπολογισμού της συμμετοχής των εξαγωγέων, των τελικών απαιτούμενων τετραγωνικών του εθνικού περιπτέρου, κλπ), οι οποίες πρέπει απαραίτητα να αποτυπωθούν με σαφήνεια σε ένα τεύχος διακήρυξης άνω των ορίων. Ταυτόχρονα, οι συνθήκες απαιτούν το μέγιστο βαθμό ευελιξίας από όλους τους συμμετέχοντες (οργανωτές εκθέσεων, οργανωτές εθνικών αποστολών, κλπ) ώστε να μπορούν να προσαρμοστούν το γρηγορότερο δυνατόν στις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες. Το ουσιαστικό θέμα είναι ότι ενώ υπό κανονικές συνθήκες η προθεσμία υποβολής συμμετοχής που θέτουν οι οργανωτές (Koelnmesse GmbH) είναι το τέλος Μαρτίου, λόγω της πανδημίας, το περιθώριο για δήλωση συμμετοχής των εκθετών μεταφέρθηκε από τους οργανωτές στις 8 Ιουλίου 2021, ήτοι μόλις τρεις μήνες διεξαγωγής της έκθεσης είναι 9-13 Οκτωβρίου 2021) και με τον Αύγουστο επιχειρησιακά αδύναμο λόγω της διακοπής λειτουργίας πολλών εταιρειών. Αυτό σημαίνει ότι οι ανάγκες βάσει των οποίων θα προέκυπτε ένας διαγωνισμός, τις γνωρίζαμε μετά τις 8 Ιουλίου 2021».

Στο δε διαβιβαστικό του αιτήματός της προς την Αρχή, η αναθέτουσα αρχή επικαλείται ότι «[...] οι οργανωτές αναγκάστηκαν να φέρουν την προθεσμία συμμετοχής (άρα και δυνατότητα δωρεάν ακύρωσης λόγω COVID -19) πολύ κοντά στην έκθεση ώστε να σιγουρευτούν για τις συνθήκες και να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των εταιρειών. Αποτέλεσμα είναι ότι δεν υπάρχει αρκετός χρόνος οργάνωσης της κατασκευής του εθνικού περιπτέρου που θα περιλαμβάνει: α. Την

εύρεση αναδόχου μέσω ενός διεθνούς διαγωνισμού (ο οποίος πρέπει να βασίζεται σε πραγματικά δεδομένα όσον αφορά τον αριθμό των εταιρειών, τετραγωνικά μέτρα της εθνικής συμμετοχής κλπ) και β. Την εκτέλεση του έργου κατασκευής περιπτέρου (με χωροθέτηση 95+ εταιρειών, καταγραφή των απαιτήσεων τους, παραγωγή των περιπτέρων, αποστολή του εξοπλισμού στη Γερμανία κλπ) συνολικού εμβαδού περίπου 1.900 τ.μ. Πρόκειται για ένα έργο το οποίο υπό κανονικές (non-COVID) συνθήκες απαιτεί μαζί με τον διαγωνισμό περίπου 7 μήνες. Σημειώστε ότι όταν μιλάμε για εκθεσιακά περίπτερα, πρόκειται για ευέλικτη δομή και όχι για τυπική κατασκευή, οπότε το έργο είναι στην ουσία προμήθεια υπηρεσιών».

Περαιτέρω, η αιτούσα αναφέρει ότι «Η συμμετοχή του εθνικού περιπτέρου, στη μεγαλύτερη έκθεση τροφίμων και ποτών στον κόσμο, το οποίο θα φιλοξενήσει 100 περίπου Έλληνες εκθέτες, απαιτεί τουλάχιστον τρεις ενεργούς μήνες πριν τις 9 Οκτωβρίου 2021 (εξαιρείται ο Αύγουστος κατά τη διάρκεια του οποίου πολλές εταιρείες είναι κλειστές και ο Σεπτέμβριος ο οποίος είναι ο μήνας υλοποίησης) διάστημα κατά το οποίο ο ανάδοχος ο οποίος θα έχει ήδη προκύψει από ένα διαγωνισμό, ώστε να έχει τον απαραίτητο χρόνο προκειμένου:

A. να κάνει την χωροθέτηση των περιπτέρων βάσει των αιτήσεων συμμετοχής,

B. να προσδιορίσει σε επικοινωνία με τον κάθε εκθέτη χωριστά, τις ανάγκες του αναφορικά με τον εξοπλισμό και τη διακόσμηση που επιθυμεί,

Γ. ώστε στη συνέχεια ο ανάδοχος να κάνει τον τελικό σχεδιασμό, την παραγωγή των στοιχείων (τοιχοποιία, καπέλα σήμανσης της εθνικής συμμετοχής, κλπ), την αγορά υλικών και εξοπλισμού και τέλος να μεταφέρει οδικώς στη Γερμανία όλο τον εξοπλισμό του περιπτέρου (περισσότερες από 15 νταλίκες με καρέκλες, γραφεία, βιτρίνες, μοκέτες, και άλλο εξοπλισμό)».

Εκ των ανωτέρω διαλαμβανομένων προκύπτει ότι υπάρχει κατεπείγουσα ανάγκη ανάθεσης της υπό εξέταση δημόσιας σύμβασης, η οποία –μετά την πάροδο της προθεσμίας δήλωσης συμμετοχής των εκθετών και δη κατά το χρονικό διάστημα που υποβάλλεται το προς εξέταση αίτημα- δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που θέτουν άλλες τακτικές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

(ii) Ως προς την ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης, καθώς και

(iv) Ως προς το ότι οι περιστάσεις που επικαλείται η αιτούσα αναθέτουσα αρχή για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική της ευθύνη

Σύμφωνα με την αιτούσα, «[...] (Ήταν) απρόβλεπτες οι συνθήκες που επέφερε η πανδημία του Covid-19 και αντικειμενική (η) αδυναμία έγκαιρου σχεδιασμού λόγω των συνεχώς μεταβαλλόμενων επιδημιολογικών συνθηκών που επικρατούν τόσο στην Ελλάδα όσο και παγκοσμίως. Οι μεταβαλλόμενες επιδημιολογικές συνθήκες, που επηρεάζουν άμεσα τη δυνατότητα ή μη συμμετοχής της Ελλάδος στη Διεθνή Έκθεση Anuga 2021 καθώς και τον αριθμό των ενδιαφερόμενων Ελλήνων οικονομικών φορέων να συμμετάσχουν στην ως άνω έκθεση, δεν μπορούν

αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της "Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε." και ουδόλως να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας αυτή. Το γεγονός ότι οι απρόβλεπτες συνθήκες που επέφερε η πανδημία του Covid-19 και η κατάσταση αβεβαιότητας που επικρατεί καθιστούν αντικειμενικά ανέφικτο τον έγκαιρο σχεδιασμό και προσδιορισμό των αναγκών για τη συμμετοχή στην ως άνω Διεθνή Έκθεση (π.χ δυσκολία υπολογισμού της συμμετοχής των εξαγωγέων, των τελικών απαιτούμενων τετραγωνικών του εθνικού περιπτέρου, κλπ), οι οποίες πρέπει απαραίτητα να αποτυπωθούν με σαφήνεια σε ένα τεύχος διακήρυξης άνω των ορίων. Ταυτόχρονα, οι συνθήκες απαιτούν το μέγιστο βαθμό ευελιξίας από όλους τους συμμετέχοντες (οργανωτές εκθέσεων, οργανωτές εθνικών αποστολών, κλπ) ώστε να μπορούν να προσαρμοστούν το γρηγορότερο δυνατόν στις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες. Το ουσιαστικό θέμα είναι ότι ενώ υπό κανονικές συνθήκες η προθεσμία υποβολής συμμετοχής που θέτουν οι οργανωτές (Koelnmesse GmbH) είναι το τέλος Μαρτίου, λόγω της πανδημίας, το περιθώριο για δήλωση συμμετοχής των εκθετών μεταφέρθηκε από τους οργανωτές στις 8 Ιουλίου 2021, ήτοι μόλις τρεις μήνες πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής της έκθεσης είναι 9-13 Οκτωβρίου 2021) και με τον Αύγουστο επιχειρησιακά αδύναμο λόγω της διακοπής λειτουργίας πολλών εταιρειών. Αυτό σημαίνει ότι οι ανάγκες βάσει των οποίων θα προέκυπτε ένας διαγωνισμός τις γνωρίζαμε μετά τις 8 Ιουλίου 2021.».

Με βάση τα ανωτέρω, προκύπτει η απρόβλεπτη περίσταση κατά την έννοια της προπαρατεθείσας νομολογίας, καθώς όχι τόσο η πανδημία του COVID-19 αυτή καθ' εαυτή, αλλά κατά βάση οι συνεχώς μεταβαλλόμενες επιδημιολογικές συνθήκες που επικρατούν, ιδίως το τελευταίο χρονικό διάστημα, και είναι σε όλους γνωστές (πρβλ μεταλλάξεις της πανδημίας, αύξηση κρουσμάτων και βαθμός/συχνότητα μετάδοσης της νόσου), φαίνεται ότι επηρέασαν άμεσα τη δυνατότητα ή μη συμμετοχής της Ελλάδος στη Διεθνή Έκθεση Anuga 2021, καθώς και τον αριθμό των ενδιαφερόμενων Ελλήνων οικονομικών φορέων να συμμετάσχουν στην ως άνω έκθεση. Για τον ανωτέρω δε λόγο, άλλωστε, οι διοργανωτές της έκθεσης μετέφεραν το περιθώριο για δήλωση συμμετοχής των εκθετών μόλις 3 μήνες πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής της, ήτοι στις 8 Ιουλίου 2021. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η αιτούσα διαφαίνεται να υπονοεί ότι μέχρι την τελευταία στιγμή (βάσει του περιθωρίου δήλωσης συμμετοχής των εκθετών) υπήρχε περίπτωση, λόγω της πανδημίας, να αποφασιστεί –εν τέλει- η μη συμμετοχή επαρκούς αριθμού ενδιαφερόμενων Ελλήνων οικονομικών φορέων ή ακόμα και η μη συμμετοχή της Ελλάδας στην εν λόγω Έκθεση.

Συνεπώς με βάση και τους παραπάνω ισχυρισμούς, η Εταιρία δεν προχώρησε στη διενέργεια διεθνούς διαγωνισμού άνω των ορίων καθότι από τον Ιούλιο έως τη διενέργεια της έκθεσης μεσολαβεί λιγότερο από ένας μήνας αν εξαιρεθεί ο μήνας Αύγουστος που είναι επιχειρησιακά αδύναμος λόγω καλοκαιρινών αδειών και ο μήνας Σεπτέμβριος που είναι ο μήνας προετοιμασίας της έκθεσης. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, διαφαίνεται ότι οι περιστάσεις που επικαλείται η αιτούσα αναθέτουσα

αρχή για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν απορρέουν από δική της ευθύνη, σε συνδυασμό με τη συνδρομή της απρόβλεπτης περίπτωσης όπως αναλύθηκε ανωτέρω.

(iii) Ως προς την ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της επικαλούμενης από την αναθέτουσα αρχή κατεπείγουσας ανάγκης

Για να εφαρμοστούν οι διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 θα πρέπει η κατεπείγουσα ανάγκη που επικαλείται η αναθέτουσα αρχή να οφείλεται σε αυταπόδεικτα απρόβλεπτες για αυτήν περιστάσεις, με τις οποίες να τελούν σε αιτιώδη συνάφεια.

Με βάση τους ισχυρισμούς της αιτούσας «Υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και της κατεπείγουσας ανάγκης, αφού το απρόβλεπτο γεγονός οφείλεται στις συνθήκες που επέφερε η πανδημία του Covid-19 και στην αντικειμενική αδυναμία έγκαιρου σχεδιασμού λόγω των συνεχώς μεταβαλλόμενων επιδημιολογικών συνθηκών που επικρατούν τόσο στην Ελλάδα όσο και παγκοσμίως. Οι μεταβαλλόμενες επιδημιολογικές συνθήκες, που επηρεάζουν άμεσα τη δυνατότητα ή μη συμμετοχής της Ελλάδος στη Διεθνή Έκθεση Anuga 2021 καθώς και τον αριθμό των ενδιαφερόμενων Ελλήνων οικονομικών φορέων να συμμετάσχουν στην ως άνω έκθεση, δεν μπορούν αντικειμενικά με βάση τα διδάγματα της ανθρώπινης πείρας και λογικής να προβλεφθούν, είναι δε ανεξάρτητα της βούλησης της "Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε." και ουδόλως να απορρέουν από έλλειψη προγραμματισμού και επιμέλειας αυτή».

Σύμφωνα με την αιτούσα «υπό κανονικές συνθήκες η προθεσμία υποβολής συμμετοχής που θέτουν οι οργανωτές (Koelnmesse GmbH) είναι το τέλος Μαρτίου, λόγω της πανδημίας, το περιθώριο για δήλωση συμμετοχής των εκθετών μεταφέρθηκε από τους οργανωτές στις 8 Ιουλίου 2021, ήτοι μόλις τρεις μήνες διεξαγωγής της έκθεσης είναι 9-13 Οκτωβρίου 2021) και με τον Αύγουστο επιχειρησιακά αδύναμο λόγω της διακοπής λειτουργίας πολλών εταιρειών. Αυτό σημαίνει ότι οι ανάγκες βάσει των οποίων θα προέκυπτε ένας διαγωνισμός, τις γνωρίζαμε μετά τις 8 Ιουλίου 2021. Η συμμετοχή του εθνικού περιπτέρου, στη μεγαλύτερη έκθεση τροφίμων και ποτών στον κόσμο, το οποίο θα φιλοξενήσει 100 περίπου Έλληνες εκθέτες, απαιτεί τουλάχιστον τρεις ενεργούς μήνες πριν τις 9 Οκτωβρίου 2021 (εξαιρείται ο Αύγουστος κατά τη διάρκεια του οποίου πολλές εταιρείες είναι κλειστές και ο Σεπτέμβριος ο οποίος είναι ο μήνας υλοποίησης) διάστημα κατά το οποίο ο ανάδοχος ο οποίος θα έχει ήδη προκύψει από ένα διαγωνισμό, ώστε να έχει τον απαραίτητο χρόνο προκειμένου:

A. να κάνει την χωροθέτηση των περιπτέρων βάσει των αιτήσεων συμμετοχής,

B. να προσδιορίσει σε επικοινωνία με τον κάθε εκθέτη χωριστά, τις ανάγκες του αναφορικά με τον εξοπλισμό και τη διακόσμηση που επιθυμεί,

Γ. ώστε στη συνέχεια ο ανάδοχος να κάνει τον τελικό σχεδιασμό, την παραγωγή των στοιχείων (τοιχοποιία, καπέλα σήμανσης της εθνικής συμμετοχής, κλπ), την αγορά υλικών και εξοπλισμού και τέλος να μεταφέρει οδικώς στη Γερμανία όλο τον εξοπλισμό του περιπτέρου (περισσότερες από 15 νταλίκες με καρέκλες, γραφεία, βιτρίνες, μοκέτες, και άλλο εξοπλισμό)»

Με βάση τα ανωτέρω, προκύπτει η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της απρόβλεπτης κατάστασης της πανδημίας και των συνεχώς μεταβαλλόμενων επιδημιολογικών δεδομένων που ανάγκασαν τους διοργανωτές να μεταφέρουν την προθεσμία συμμετοχής των εκθετών μόλις 3 μήνες πριν από τη διενέργεια της έκθεσης (ήτοι στις 8.7.2021), καθώς και της –εξ αυτού του λόγου-επικαλούμενης από την αναθέτουσα αρχή κατεπείγουσας ανάγκης να αναθέσει άμεσα τη δημόσια σύμβαση παροχής υπηρεσιών με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, κατά τα αναλυτικώς αναφερόμενα ανωτέρω.

(iv)(αναλύθηκε ανωτέρω)

(v) Ως προς την ανάθεση της εξεταζόμενης σύμβασης στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο κρίσης της πλήρωσης της συγκεκριμένης περίπτωσης, θα πρέπει να προσδιορίζεται επακριβώς το αναγκαίο μέτρο ανάθεσης της σκοπούμενης σύμβασης. Ως προς τη συγκεκριμένη προϋπόθεση συνδρομής της επικαλούμενης διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, σημειωτέον ότι, όπως έχει σχετικώς κριθεί (βλ. ενδεικτικά 1/2012, 24/2012, 348/2014, 56/2015 Δ75/2019 Γνώμες της Αρχής), λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της διάταξης, η εφαρμογή της συγκεκριμένης εξαιρετικής διαδικασίας για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων κατόπιν διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης επιτρέπεται επί τη βάση της προσωρινής και άμεσης κάλυψης των επικαλούμενων κατεπείγουσων και επιτακτικών αναγκών και όχι του συνόλου των παγίων και διαρκών αναγκών της αναθέτουσας αρχής, ενώ για τις προμήθειες που είναι απαραίτητες μετά την περίοδο της προσωρινής κάλυψης της κατεπείγουσας ανάγκης η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να προσφύγει σε ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επομένως, το κατ' επίκληση της ανωτέρω διάταξης του ν. 4412/2016 αίτημα πρέπει να υποβάλλεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο και όχι να καλύπτει το σύνολο των αναγκών της αιτούσας αναθέτουσας αρχής, καθώς αυτές μπορούν να καλύπτονται με δημόσιες συμβάσεις που συνάπτονται με τις συνήθεις (ανοιχτή ή κλειστή) διαγωνιστικές διαδικασίες ανάθεσης (βλ. ενδεικτικά Δ127/2018, Δ75/2019 και Δ84/2019 Γνώμες της Αρχής).

Εν προκειμένω, η Ελληνική Εταιρία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ διευκρίνισε ότι η ανάθεση της εν λόγω σύμβασης γίνεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο και αφορά τη χρονική περίοδο της Διεθνούς Έκθεσης Anuga που θα λάβει χώρα στην Κολωνία της Γερμανίας από 9/10/2021 μέχρι 13/10/2021. Συγκεκριμένα ανέφερε «Η σύμβαση παροχής υπηρεσιών θα έχει περιοδικό χαρακτήρα και δεν υφίστανται επιχειρησιακές ανάγκες για την ανανέωσή της».

Πράγματι, από την εξέταση του υποβληθέντος αιτήματος και έχοντας υπόψη τα δεδομένα της κοινής πείρας, διαφαίνεται ο ενιαίος και αδιαίρετος χαρακτήρας του υπό ανάθεση αντικειμένου της εξεταζόμενης δημόσιας σύμβασης, το οποίο αποσκοπεί στην ανάθεση υπηρεσιών σχεδιασμού, συναρμολόγησης, εξοπλισμού, διακόσμησης και αποξήλωσης του εθνικού περιπτέρου στο πλαίσιο της συμμετοχής της αιτούσας στην Διεθνή Έκθεση Anuga 2021. Συνεπώς, εκ των ανωτέρω διαλαμβανομένων, διαφαίνεται βασίμως ότι η ανάθεση της υπό εξέταση σύμβασης έχει τεθεί στο αναγκαίο μέτρο, σύμφωνα με την υπό εξέταση προϋπόθεση εφαρμογής της διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' ν. 4412/2016, λαμβάνοντας υπόψη ότι η εν λόγω ανάθεση έχει περιορισμένο χρονικό ορίζοντα και βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με τη συμμετοχή της αιτούσας στην εν λόγω Διεθνή Έκθεση.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Αρχή ομόφωνα αποφασίζει:

Την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του αιτήματος της Ελληνικής Εταιρίας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2, περ. γ (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης κατά τις διατάξεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016, για την ανάθεση δημόσιας σύμβασης παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο συμμετοχής της στη Διεθνή Έκθεση Anuga 2021, συνολικού προϋπολογισμού 750.000 € χωρίς Φ.Π.Α., λόγω συνδρομής των προς τούτο τασσόμενων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Αθήνα, 19 Αυγούστου 2021

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Μιχαήλ Εκατομμάτης